

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Luisa Arsuaga Tapia

*Lasarte-Oria,
Gipuzkoa
(1938)*

Aurkibidea

Biografia

Maria Luisa Donostian jaio bazen ere, Lasarte-Oriako Goiegi baserriko da, sei senidetan zaharrena. Aita Goiegikoa bertakoa zuen; ama, berriz, Asteasuko Mintegia baserrikoa. Eskolara zazpi urterekin hasi zen joaten, baina ordurako bazekien irakurtzen Maria Luisak, haren izebak irakatsi baitzion. Hamar urterekin amari Donostiara laguntzen zion esnea saltzera. 14 urterekin josten ikastera joaten hasi zen. Enkargu txikiak egitetik Goiegin bere josteko akademia sortzera iritsi zen. Ondo ezagutzen zituen Maria Luisak Goiegiko eta izebaren pentsioko sukaldeak, eta Goiegi erretegia ireki zenean sukaldari-lanetan aritu zen bertan.

Zintak

LAS-024

- **Proiektua:** Lasarte-Oriako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lizeaga, Irati
- **Data:** 2019-10-20
- **Iraupena:** 65 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Lizeaga, Irati

LAS-025

- **Proiektua:** Lasarte-Oriako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lizeaga, Irati
- **Data:** 2019-10-20
- **Iraupena:** 105 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Lizeaga, Irati

Pasarteak

1. Ikasle izatetik irakasteaz bizitzera

- **Erref:** LAS-024/004
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:05:39. **Bukatu:** 00:07:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Zazpi urterekin eskolan hasi zen, baina lehenagotik zekien Maria Luisak irakurtzen, izebak irakatsita. Maistrak ez zekien euskaraz. 10 urterekin esnea banatzera joaten zen Donostiara. 14 urterekin josten ikastera joan zen. Irakasle titulua atera eta akademia ireki zuen.

2. Goiegi erretegia

- **Erref:** LAS-024/005
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:07:07. **Bukatu:** 00:08:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Josten ikasteko akademia ireki zuen Maria Luisak. Urte batzuetara amak merendero modukoa ireki zuen Goiegin bertan, ondoren Goiegi erretegia izango zena.

3. Goiegi Hernanin zegoen kokatuta

- **Erref:** LAS-024/006
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:08:13. **Bukatu:** 00:10:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak

Laburpena:

Lasarte-Oria udalerria sortu baino lehen, Hernaniri zegokion lurzoruan zegoen Goiegi kokatuta. Lasarteko alkatea askotan joaten zen erretegiara bazkaltzera, eta herrira jaisteko bidea konpontzeko eskatzen zioten beti.

4. Goiegi erretegi arrakastatsua

- **Erref:** LAS-024/007
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:10:13. **Bukatu:** 00:11:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Erretegi arrakastatsua zen Goiegi. Donostiako langile mordoa gerturatzen zen bertara bazkaltzera. Amari betidanik lagundu zion sukaldean. 17 urte eman

zituen erretegia lanean. Erretegia baino lehen sagardotegia zuten aitona-amonek.

5. Aita gaixotuta hil zen

- **Erref:** LAS-024/008
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:11:32. **Bukatu:** 00:13:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Ama oso gazte alargundu zen, aitzak 50 urte zituela. Gaixotuta hil zen bera. Maria Luisak 20 urte zituen, seniderik txikienak 8.

6. Ikasketak eskolan eta kalean

- **Erref:** LAS-024/010
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:14:19. **Bukatu:** 00:16:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Eskolara ahal zuenean joaten zen, 14 urteak arte goizez eta ahal zenean arratsaldean joaten zen. Esnea saltzera joaten zen Donostiara, eta asko ikasi zuen lan hartan. Baserriko lanetan laguntzeko apopilo egoten zen beti baten bat.

7. Alaba zaharrena izanagatik, umezain

- **Erref:** LAS-024/012
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:20:21. **Bukatu:** 00:21:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Alaba zaharrena da Maria Luisa, eta anai-arrebak zaintzea egokitu zaio. Umetako lanak.

8. Donostian ibiltzeko arazorik ez

- **Erref:** LAS-024/014
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:22:05. **Bukatu:** 00:23:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Esnea Donostian banatzen zuenez, arazorik gabe ibiltzen zen han Maria Luisa, bakar-bakarrik gainera. Behin ahizpa trolebusak harrapatu eta hura bisitatzerarekin bakarrik joan zen.

9. Bakarrik esnea saltzen

- **Erref:** LAS-024/016
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:24:14. **Bukatu:** 00:27:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Besoak nekatzen zitzaizkion marmita eramanean, eta amak karro txiki bat erosi zion. Gero, denborarekin, saskia buruan eramaten zuen. Etxez etxe ibiltzen zen banatzen. Hartzaileek egin zizkioten opariak bere jaunartzean.

10. Donostiako bezeroen opariak

- **Erref:** LAS-024/017
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:27:12. **Bukatu:** 00:28:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Donostiako bezeroek propina eta oparitxoak egiten zizkioten. Behin beroki bat oparitu zioten.

11. 7 urteko ahizpa trolebusak harrapatu zuen

- **Erref:** LAS-024/018
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:28:18. **Bukatu:** 00:31:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Ahizpak 7 urte zituela, trolebusak harrapatu eta hanka galdu zuen. Ez zuen konortea galdu, eta kobradoreari ea sacamantecas zen galdetu zion, beldurrez.

12. Ahizparentzat odola emateko deialdia

- **Erref:** LAS-024/020
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:32:00. **Bukatu:** 00:33:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Deialdi bat egin zuten ahizparentzat odola lortzeko. Bizitza normala egin zuen gero ahizpak. Ahizparena ez zen istripu bakarra izan herrian.

13. Donostian etxe batzuetan bi igogailu

- **Erref:** LAS-024/022
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:33:57. **Bukatu:** 00:35:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Esnea saltzen aritzen zenean, Donostiako hainbat etxek igogailua zuten. Batzuetan, gainera, bi igogailu egoten ziren, zerbitzariantzat eta han bizi zirenentzat.

14. Kale nagusia eta geltokia mugarri

- **Erref:** LAS-024/023
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:35:03. **Bukatu:** 00:36:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Lasarten kale nagusia eta geltokia ziren mugarri, oso txikia zen. 17 urte zituenean hasi zen herria handitzen.

15. Goiegik bere ur depositoa

- **Erref:** LAS-024/024
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:36:15. **Bukatu:** 00:37:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Lasarteko jauntxo bati esker ura jarri zuten Goiegin bertan, deposito pribatua eraikiz.

16. Labaderoan arropa garbitzen

- **Erref:** LAS-024/025
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:37:51. **Bukatu:** 00:39:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Arropa labaderoan garbitzen zuten. Goiegikoak ez zirenek debekaturik zuten arropa bertan garbitzea.

17. Lan guztiak emakumeenak

- **Erref:** LAS-024/026
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:39:28. **Bukatu:** 00:40:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Arropa garbitzea emakumeen lana izaten zen. Lan gehiena emakumeak egiten zuen.

18. Aita Michelingo langile

- **Erref:** LAS-024/028
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:41:52. **Bukatu:** 00:42:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Produkzioan egiten zuen lan aitak, eta arropa arruntarekin joaten zen bertara. Michelinen arropa garbitzeaz arduratzen zen emakume bat zen, Nicolasa.

19. Michelingo lehenengo emakumea

- **Erref:** LAS-024/029
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:42:56. **Bukatu:** 00:44:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Emakume askok egiten zuten lan Michelinen. Lehenengo emakumea Irungoa zen.

20. Lasartearrak industriako langile

- **Erref:** LAS-024/030
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:44:14. **Bukatu:** 00:46:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:

Beti zegoen familian baten bat industriako (edo Michelingo) langilea zena. Gainera, garai batean, Michelnek departamentu gehiago zituen. Botoigile asko zegoen.

21. Golfean dirua ateratzen zuten askok

- **Erref:** LAS-024/031
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:46:37. **Bukatu:** 00:47:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

Senarrak caddie moduan egiten zuen lan, eta alabaren Jaunartzea horrela ordaindu zuten.

22. Luzuriagakoa lan txarragoa

- **Erref:** LAS-024/033
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:47:59. **Bukatu:** 00:49:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Donostialdeko lantegiak

Laburpena:

Maria Luisaren senarrak Abrasivasen eta Michelinen egiten zuen lan. Luzuriagan, esaten zutenez, lana gogorragoa zen. Lan-istripuak.

23. Goiegi erre zenekoa

- **Erref:** LAS-024/034
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:49:34. **Bukatu:** 00:52:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Urria zen, haizea bortitz zebilen eta sua hartu zuen baserriak. Ahizpa deika eta deika zuen, leihoa zabaldu eta sutea ikusi zuen Maria Luisak. Umea jaitsi eta gero berriro sartu zen ezkontza baterako josi zuen soinekoaren bila. Herriko kanpaiak jo zituzten abisua emateko.

24. Josten ikastera Donostiako akademiara

- **Erref:** LAS-024/036
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:53:04. **Bukatu:** 00:55:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Etxean eta izebarenean ikasi zuen sukaldean. Donostiako akademia batean ikasi zuen, gero irakasle titulua atera zuen.

25. Irakasleak laguntzaile gisa nahi zuen

- **Erref:** LAS-024/038
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:56:04. **Bukatu:** 00:58:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo
- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Josten ikasten zuen akademiako irakasleak haren laguntzailea izateko proposatu zion, baina horretarako nobioa utzi behar zuela, horrela Parisera joango zirela biak. Maria Luisak ezetz esan zion, eta bere akademia ireki zuen gero.

26. Josteko akademia sortzeko ideia

- **Erref:** LAS-024/040
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:58:34. **Bukatu:** 00:59:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:

Aita hil zenean, diru gehiago irabaztera aldera ahizpa fabrikan lanean hasi zen. Maria Luisari asko gustatzen zitzaion jostea, eta akademia zabaltzea erabaki zuen. Harrera ona izan zuen herrian.

27. Ikuilua jantoki bilakatu zuten

- **Erref:** LAS-024/042
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 01:00:46. **Bukatu:** 01:02:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Goiegi erre zitzairenean, kaleko etxe batean hasi zen irakasten. 2. alaba jaio zenean lana utzi zuen. Aita bizirik zen bitartean sagardotegia izaten zen, sagardo denboraldian. Amak merendero gisako zerbait ireki zuen bertan, eta han laguntzen zioten ahizpek. Denborarekin ikuilua jantoki bihurtu eta erretegia jaio zen.

28. Jaunartzearen ospakizunean, butanoa izorratu

- **Erref:** LAS-024/044
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 01:03:12. **Bukatu:** 01:04:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Butanoa gaizki jarri eta erretegia su iturririk gabe gelditu zen, Jaunartze bat ospatu behar zuten egunean. Maria Luisak eman zien gonbidatuei arazoaren berri, eta segituan konpondu zuten. Garai batean konfiantza gehiago zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com